Abone Şartları
Yıllığı — 120 Krş.
6 Aylığı — 60 Krş.
★
Şimdilik Ayda Bir Çıkar
★
Sayısı: 10 Krş.

Hür Gençlik

Sahibi ve Neşriyatı fiilen idare eden:
Zekâyi Karakaş
İdarehane :
Süleymaniye Mimar Sinan Cad. No: 114
Basıldığı yer: Stad Mat.

13 ~~Kânunuevvel~~ Aralık 1946 014552

"Hayatta En Hakiki Mürşit İlimdir." Kemal Atatürk

Yıl: 1 Sayı: 2 014554

Pahalılık ve Öğrenciler

Yüksek Tahsil Gençliğinin hali ne kadar karanlıksa, geleceği de o derece müphemdir.

Bugünkü ağır hayat şartları altında Anadolunun dört bir tarafından yüksek tahsil yapmak üzere şehrimize gelen orta halli ve fakir aile çocuklarının durumu üzerinde önemle durulması gereken çok ciddî bir meseledir. Bugün İstanbulda oturan bir aile için dahi çocuklarına yüksek tahsil yaptırmak hemen hemen imkânsiz bir hale girdiği şu sıralarda bin bir mahrumiyeti göze alıp yurdun uzak köşelerinden koşup gelen öğrenciler vaziyetin bildiklerinden ve tahmin ettiklerinden de daha ağır olduğunu acı acı görmektedirler. Mahdut sayıda olan C. H. P. yurtları ile Tıp fakültesine mahsus sıhhat vekâletine bağlı tıp talebe yurtları ve Askerî Tıbbiye v.s. bir tarafa bırakılacak olursa ekseriyet için bir iki paralı hususî yurt ile medrese köşelerinden ve bekâr odalarından başka sığınacak bir yer yoktur. Paralı talebe yurtlarının hakiki vaziyetleri burada konu haolsunlar bunların ücretleri bugün orta ricinde olmakla beraber her nasıl olursa halli bir ailenin ödeyemeyeceği derecede yüksektir. Bugün memlekette tek çocuğu için yalnız yurt ücreti ayda 65 lira verecek ailelerin sayısı herhalde pek mahduttur. Kaldı ki bir talebeye bundan başka giyecek ve diğer lüzumlu şahsî masrafları ile mektep ve kitap masrafları da ilâve edilerek bu paranın ayda en az 120 lira olması lâzımdır. Halbuki 120 lira ekseri orta halli ailelerin eline geçen vasatî aylık

1946-47 ders yılı açılış nutkunda rektörümüzde bu meseleye temas etmiş ve eskiden binlerce medrese talebesini vakıflar sayesinde barındıran İstanbul şehrinin bugün maalesef bu hayırlı işi yapamaz hale geldiğini ve yurdun dört tarafından toplanan öğrencilerin çaresiz bir vaziyette bulunduklarını tebarüz ettirdikten sonra çare olarak da yine vakıfları kuran eski zenginlerin bu defa da torunlarından aynı güzel hareketlerin tekrarlanmasını ve zenginlerimizin lûtuflarını beklediklerini ve kendisinin de ilk misal olacağını söylemiştir.

ricinde olmakla beraber her nasıl olursa halli bir ailenin ödeyemeyeceği derecede yüksektir. Bugün memlekette tek çocuğu için yalnız yurt ücreti ayda 65 lira verecek ailelerin sayısı herhalde pek mahduttur. Kaldı ki bir talebeye bundan başka giyecek ve diğer lüzumlu şahsî masrafları ile mektep ve kitap masrafları da ilâve edilerek bu paranın ayda en az 120 lira olması lâzımdır. Halbuki 120 lira ekseri orta halli ailelerin eline geçen vasatî aylık

1946-47 ders yılı açılış nutkunda rektörümüzde bu meseleye temas etmiş ve eskiden binlerce medrese talebesini vakıflar sayesinde barındıran İstanbul şehrinin bugün maalesef bu hayırlı işi yapamaz hale geldiğini ve yurdun dört tarafından toplanan öğrencilerin çaresiz bir vaziyette bulunduklarını tebarüz ettirdikten sonra çare olarak da yine vakıfları kuran eski zenginlerin bu defa da torunlarından aynı güzel hareketlerin tekrarlanmasını ve zenginlerimizin lûtuflarını

Bir memlekette yüksek tahsil meselesi o memleketin gelecekteki kültürü ve dolayisile varlığının temeli olan esas bir davadır. Böyle esas bir davanın zenginlerin lûtuflarına ve sadakalarına bırakılmasile halledilebileceğine biz artık bu devirde inanamıyoruz. Eski medrese devrinde bu mesele bu şekilde halledilmişse o devirlerden fersahlarca uzak ve mütekâmil olduğumuz bu zamanda en büyük davaların eski usullerle halledilmek istenmesi gariptir. Acaba eskiye dönmenin mânası nedir...

Devrin icaplarına uygun hal çarelerine neden baş vurulmamaktadır?..

Devlet bu meseleyi üzerine alabilir ve yardım ettiği talebelerden de muayyen bir vazife istiyebilir. Bu şekilde mektebini bitiren, mesleğinde ve kültür şubesinde memlekete belki de pek büyük hizmetler görebilecek olan binlerce gençte eli böğründe ne iş bulacağım diye düşünmekten ve binnenaleyh zamanını ve enerjisini heba etmekten kurtulur.

Bugünkü ağır hayat şartları altında bir taraftan geçimini diğer taraftan da yüksek tahsilini ve tekâmülünü idareye mecbur olan bir genç gayet tabiî olarak gününün pek büyük bir kısmını hayatını kazanmağa veyahut elindeki mahdut gelirî ile gününü ve ayını ne şekilde tamamlıyacağına dair yaptığı hesaplara hasretmektedir. Hiç bir ihtiyacını düşünmeye mecbur olmaksızın kendini tamamile derslerine veren ve bütün enerjisile muvaffak olmak için çalışan bir öğrenci fakir ve orta halli gençler için ideal ve haklı olarak gıpta edilen bir örnektir. Böyle gençler ancak varlıklı aileler içinde mevcuttur. Fakat memleketimizin ekseriyetini teşkil eden halk kitleleri için böyle bir öğrencilik hayatı mevzuubahs olamaz. Eğer (yalnız varlıklı ailelerin çocukları yüksek tahsil yapsın) gibi bir zihniyetle düşünülecek olursa o zaman söylenecek sözümüz yoktur. Zaten bugünkü şartlar altında öğrenciler randıman bakımından gayri müsavi bir durumda bulunmaktadırlar. Hayatlarini idame etmek için çalışmaya mecbur olan, yahutta pek mahdut bir gelirle sefalet içinde konforsuz soğuk odalarda, gıdasız yaşayan, kitap ve ders masraflarını karşılamaktan aciz öğrencilerle, hiç bir şey düşünmeden rahat bir hayat içinde sağlam ve sıhhatli olarak her türlü vasıtalardan istifade edecek durumda yalnız derslerile meşgul olan öğrencilerin randıman ve muvaffakiyet dereceleri arasında da elbette farklar olacaktır. Bu şekilde nice kabiliyetler sönmekte ve nice kıymetli gençler henüz erken çağlarda tekâmül uğrunda vereme kurban gitmektedirler.

Devlet hesabına okuyan mahdut sayıda gençler ise geleceklerinden tamamen emin değillerdir. Bir kısmı diledikleri yerlerde vazife alıp hattâ diledikleri yerlerde tekâmülleri ve devam etmek imkânlarına kolayca sahip oluverirken elinden tutacak kimsesi olmıyan ekseriyet, vazife alarak seve seve gittikleri Anadolunun uzak köşelerinde unutulup kalmakta ve seneler geçtiği halde kendilerine tekâmüllerine devam etmek hakkı verilmemektedir.

Bugünkü şartlar altında Üniversitemizin dershanelerini dolduran bilim ve kültür meraklısı binlerce kabiliyetli Türk gencinin hali ve istikbali pek endişe verici vaziyettedir. Bu binlerce öğrenciden pek çoğu sabahleyin derslerine aç gelmekte, öğle yemeklerini ise yine pek çoğu bir köşede peynir ekmekle geçirmekte, hattâ bazıları hiçbir şey yemeden akşamı beklemektedir. Bu şartlar altında Üniversitenin yemek yiyecek bir salonu dahi olsa oradan kaç talebenin istifade edeceği düşünülebilir.

Yardıma muhtaç bütün yüksek tahsil gençliği namına öğrencilerin yetişme ve ilerlemesinde devletin hakiki nâzım rolünü oynamasını ve yapılacak her türlü yardım ve ıslah hareketinin DEVLETÇE bir an evvel başarılmasını temenni ediyoruz.

M. Cebe

İki sene sınıfta kalan öğrenciler

Üst üste iki sene sınıfta kalmış öğrencilere bu senede aynı sınıfta bir defa daha okuyabilmek hakkı tanınmamıştır.

Yüksek tahsili tamamlamak bilhassa bugünkü şartlar altında çok güçleşmiştir. Ağır olan ders programları yetişmiyormuş gibi ekseri fakültelerimizde hikmeti vücuduna bir türlü akıl erdiremediğimiz (üssümizan) yüzünden, sınıf geçmek hakikaten bir şans işi haline gelmiştir.

Dünyanın diğer üniversitelerinde tatbik edilmiyen bu garip usul bizde hüküm ferma olduğuna göre, sınıfta kalmış öğrencilerin vaziyeti daha esaslı incelenmeliydi. Zira bu senede Hukuk ve İktisat fakültelerinde ekseri öğrenci sırf üssü mizandan dolayı sınıf geçememiştir.

Yüksek tahsili tamamlamak azminde olan ve bunu çalışmalarıyle de bilfiil isbat eden fakat bu mantıksız ve saçma usul yüzünden tahsilini yarıda bırakmak zorunda kalan öğrencilerin yekûnu hayli kabarıktır.

Bu arkadaşlara niçin bir hak daha tanınmadığı, sorulacak bir sualdir.

014553

Ü. T. B.

Dünya Gençlik Festivaline davet edildi

8/12/1946 tarihli Vatan gazetesinde okuduğumuza göre Dünya Antifaşist Gençlik Federasyonu, 1947 temmuz ve ağustos aylarında Prağda yapılacak Dünya Gençlik Festivali için Üniversite Talebe birliğine bir davet mektubu göndermiştir.

Yine gazetelerden öğrendiğimize göre, Ü. T. B. bu davete icabet edip etmemek hakkında henüz bir karar vermemiştir.

Gazetenin nedense antifaşist demekten çekindiği Dünya Gençlik Federasyonu, 1946 yılının haziran ayında Prağda toplanan kongreye de memleketimiz demokrat gençliğini temsil eden bir heyeti davet için, —o zaman Ü. T. B. den başka talebe birliği ve demokratik gençlik organizasyonu olmadığı için— Ü. T. B. ne müracaat etmişti. Ve bu ne idüğü ve kimi temsil ettiği belirsiz birlik, federasyonun ve kongrenin antifaşist o-

(Devamı 4 cü sayfada)

zaman Ü. T. B. den başka talebe birliği ve demokratik gençlik organizasyonu olmadığı için— Ü. T. B. ne müracaat etmişti. Ve bu ne idüğü ve kimi temsil ettiği belirsiz birlik, federasyonun ve kongrenin antifaşist o-
(Devamı 4 cü sayfada)

Atatürk ihtifalinde Gençliğe söz verilmedi

Ölümü ile bütün insanlık camiasını mateme boğan eşsiz insana Üniversitede yapılan ihtifalde bulunanlar, bu ihtifalin ne kadar zayıf ve sönük olduğuna şahit oldular: Gazetelerin «Biyoloji anfisinde hocalar ve kalabalık bir gençlik kitlesi» diye vasıflandırdığı, beş altı hoca ve üç, dört yüzü geçmiyen bir gençlik kitlesiydi:

Merasimin yapıldığı Biyoloji anfisi göze batacak derecede boştu. Halbuki anfiyi Üniversitenin yalnız hoca ve asistanları dahi doldurabilirdi. Bu değerli ilim adamlarımızın ihtifalde niçin hazır bulunmadıkları anlaşılır şey değildir. Üniversite çatısı altında büyük kurtarıcımız Atatürkü anmak imkânını bulamıyan gençliğin mühim ekseriyetine gelince. Biz bu arkadaşlarımızın Atatürkü unuttuklarına kani değiliz.

Ders yılının yeni açılmış olması, ekseri öğrencinin memleketlerinde bulunması sebebiyle gençliğin toplanamadığına inanıyoruz: Kaldı ki bu ihtifali tertib edenler tek başlarına hareket etmişler, öğrenciye doğru dürüst merasim yerinden dahi haberdar etmemişlerdir.

Daha önce ihtifale iştirak edip söz söylemek arzusunu izhar eden gençler rektör ve doçent Hıfzı Timurdan: «Ne yapalım program böyle yapılmış sizin için değiştiremeyiz» cevabını almışlardır.

Bu ifadeye göre Üniversite namına hazırlanan ihtifal programının başka bir merci tarafından yapılıp gönderildiği anlaşılmaktadır. Bu programı kim hazırlamıştır: Böyle bir programla Atatürkün ihtifalini yapmak her halde Üniversite için iyi bir not teşkil etmez.

Merasimi tertib eden idarecilerin bugünü benimsememiş olmalarından haklı olarak şüphe etmekteyiz: Nasıl şüphe etmiyelim ki herkesten önce söz sahibi olması lâzım gelen gençlik konuşturulmamıştır:

Üniversite deyince akla gelen en mühim unsur onu temsil eden yüksek tahsil gençliğidir. Üniversite dahilinde Atatürk için yapılan bir ihtifalde gençliğin söz alması kadar tabiî bir şey olamaz:

Halbuki ihtifalde sadece bir profesör konuşmuş ve bir genç İnönünün millete beyannamesini okumuştur:

Gençlere bugün duydukları teessürü belirtmek arzusu dahi çok görülmüştür: Bu büyük millî matem gününde Atatürkü istediğimiz gibi anamamak acımızı bir kat daha artırmıştır:

Millî bayram ve matem günlerinde kürsülerin serbest olmasını istiyoruz: Milletçe eğlenilip, milletçe yas tutulduğu böyle fevkalâde günlerde kürsüler samimî hislerini ifade edecek her vatandaşa ve bilhassa gençliğe açık bulundurulmalıdır.

Fani âlemle ilgisini kesmiş bulunan Atatürk, Türk inkılâbının, Türk gençliğinin bayrağıdır.

Atatürke millet çapında, büyük olduğu gibi saygı gösterilmesini istiyoruz.

HÜR GENÇLİK

Teknik Üniversite hakkında

Yarınki bacalar memleketi modern Türkiye için kalbinde en coşkun hisler taşıyan genç mühendislere ana şefkati gösterilmesi miliî ve insanî bir borçtur

Teknik Üniversite hakkında
Yarınki bacalar memleketi modern Türkiye için kalbinde en coşkun hisler taşıyan genç mühendislere ana şefkati gösterilmesi miliî ve insanî bir borçtur

Kapılarından, hâlâ Maarif Vekâletine bağlılığını yâdeden levha ve yazıların kaldırılmamış olmasına rağmen, Teknik Üniversitemiz bir yıldır bağımsızlığına resmen kavuşmuş bulunmaktadır.

Eski, merkeziyetçi idare organizasyonumuzun tabiî neticesi olan, en ehemmiyetsiz adımın dahi Vekâlete danışılarak atılması meselesi muhakkak ki, hem Üniversite şahsiyetini zedelemekte ve hem de mühimolarak, ilmî ve kültürel alandaki ileri hamlelerimizi frenlemekte idi.

Yeni Türkiyenin, demokrasiye geçişi arifesinde bu merkeziyetçilik bağlarının koparılması ve ilim denilen hakikat güneşin kendi göğnünde tamamile bağımsız olarak hareket etmesi kadar tabiî ve zarurî bir şey olamazdı. Bu cihetten, bütün Türk Milletile beraber yüksek tahsil gençliğinin sevincine pâyan yoktur.

Fakat Teknik Üniveritemizin sayın rektörü Tevfik Taylanın bu seneki açış nutkunda, Üniversitemize her yıl imtihanla 180 talebe alınırken hükûmetin emri üzerine bu yıl imtihansız olarak 300 talebe alınmasından bahsetmesi itiraf edelim ki bizim bu sevincimizi sarsmıştır.

Memleketimizin imarı ve dolayisile mühendise olan büyük ihtiyacı apaşikâr olduğu için gönül ister ki her sene Üniversitemize 1000 talebe alınsın ve tasavvur ettiğimiz; yolları, köprüleri, gemi ve tayyareleri ile müreffeh ve mes'ut Türkiye 10 — 15 yıl içinde kendini göstersin. O mesele başka. Bizim, burada söylemek istediğimiz şey, resmen bağımsız olan Üniversitemizin hâlâ Vekâletten emir aldığı veya ona bağlı olduğudur.

Alınan talebe miktarının 180 den 300 çıkması veya 80 e inmesi, imtihanlı veya imtihansız oluşu bir şey ifade etmez. Mânidar olan bir şey varsa o da, bu değişiklik kararının yukarıdan gelmesi ve bağımsız Üniversite şahsiyetinin hâlâ eski an'anelerinden kurtulamamasıdır.

Memleketimizin mühendise ihtiyaç derecesini herkesten daha vukufla bilen sayın rektörden veya Yönetim Kurulundan, eğer kadro müsaitse, böyle bir vaziyetin niçin bizzat kendileri tarafından tesbit edilemediği sorulmaya değer. Burada 300 talebenin (tabiî gene hükûme-

(Devamı 4 cü sayfada)

Fakruhal kâğıdı kabul edilecek

Haber aldığımıza göre, fakrühal mazbatalarının tamamen kaldırılması ve her öğrencinin bilâ istisna Üniversite harcını vermesi hakkında alınan prensip kararı değiştirilmiştir. Geçen yıl fakrühal mazbatası veren talebeler, bu yıl da mahalle muhtarlarından çıkardıkları fakrühal kâğıdını, kazalarının millî eğitim memurluklarına tasdik ettirdikten sonra fakülte kalemlerine verebileceklerdir. Yalnız yeni öğrenciler bu haktan mahrum bırakılmışlardır. Bu ayırma, ka-

DERTLERİMİZ 014555

Hesap istiyoruz!..

Üniversitenin muhtariyete kavuşmasından evvelki senelerinde tamamile idareye bağlı olarak kurulan ve hiç bir şekilde mevcut bütün talebeyi temsile yetenekli bulunmayan (talebe birliği) mevcut bir çok imtiyazları yanında öğrencilere hüviyet kartı ve paso verilmesi gibi idareye ait işleride üzerine almış ve bunu kendisine bir kazanç membaı yapmıştı. Bu şekilde her öğrenci hüviyet ve paso alırken onların kasasına bir miktar para yatırmaya mecbur tutuluyordu.

Hakiki değeri beş kuruş olan bu şebeke kartları beheri birer liraya satılıyor ve bu şekilde müthiş bir kâr elde ediliyordu. Aynı zamanda alınan paraların tevsiki için öğrencilere birliğe üye yazılmışta, bu parayı aidat olarak vermiş gibi bir makbuz kesiliyor, böylelikle de her paso alan öğrenci otomatik olarak birlik azası oluyordu.

Üniversite muhtariyete kavuşupta Senato idari hususlarda yeni kararlar aldığı zaman, bu orta çağdan kalmış bağımlı, yüzde (talebe birliği) meselesinin de halledilmiş olduğunu memnuniyetle görmüştük. Gayet tabii olarakta Üniversite idaresinin Senato kararlarını aynen tatbik edeceğine inanıyorduk.

Fakat... hür Üniversitemizde yeni ders yılına başlarken yeniliğini ve yerinde kararların ancak lâfta ve kâğıt üzerinde kaldığını hayret ve esefle gördük. Sabık (talebe birliği) hâlâ eski yerinde, eski salâhiyetleri ve imtiyazları ile durmakta ve bütün öğrencilerde bu kendilerini temsile yetenikli olmıyan üst makamların idare ettiği teşekküle haraç vermekte devam etmektedir.

Öğrencilere paso ve hüviyet verme işi tamamiyle idarî bir mesele olup

(Devam 2 nci sayfada)

Dünya Gençlik Haberleri

Pragda toplanan Dünya Öğrenciler kongresinin kararları

İlmin, insanlığın mahvı için değil refahı için kullanılmasını istiyoruz

Faşizm üzerinde kazanılan zafer demokrat insanların beraber çalışmasile elde edildi. Devamlı bir sulh ancak gaye birliği ve demokrasinin prensiplerine sadık kalmakla mümkündür. Sulha ve terakkiye mâni olacak her türlü faşizmi reddederiz. Her ne kadar askeri faşizm marvedilmişse de faşist ideoloji tamamiyle yok edilememiştir. Bugün bile, bir hükûmet şekli olarak mevcuttur. Faşizm kalıntılarının yok edilmesinin iyi bir dünya ve sulh için zaruri bir şey olduğunu kabul etmiş bulunuyoruz. Faşizmin mağlûp edilmesinde rol alan demokrat öğrenciler istikbâlleri için çok mühim olan bu işe bitaraf kalamazlar. Şimdi harp sonrası rollerini almalidirlar.

Faşizmin müthiş tahribatlara sebebiyet verdiğini ve emperyalizmin memleketlerin gelir membalarını mahvedip ahalisini gaddarca öldürmelerini hiç bir zaman unutmamalıyiz. Buna karşi demokrat memleketlerin imar ve inkişafına yardim etmeliyiz. Uluslar arası öğrenci ve gençlik teşkilâtlarinda devamlı bir sulh ve emniyet için çalışmalıyız. Yeni öğrenci teşkilâtımızda bu işlerin icrasi için iş birliğini garanti edecek bir siyaset takip etmeliyiz.

Dünya öğrenciler kongresi, bütün öğrencilerin diğer demokrat gençlerle birlikte faşist ideolojiyi ve emperyalizmi yalniz Japonya ve Almanyadan değil, mevcut olduğu diğer memleketlerden temizlenmesi için mücadele edeceğini kabul eder.

Kongre, öğrenci teşkilâtlarinin bütün memleketlerdeki gençliğe demokrasiyi takdir etmeleri ve eğitimde yapilacak tefrikleri ve ilme dayanmıyan irkî üstünlük teorilerini kabul etmemelerine yardımda bulunmalari hususunda israr eder. Öğren ciler ilme dayanarak faşizmin hatalarinin gösterilmesi ve terakki ruhunun inkişaf ettirilmesi uğrunda mücadele etmelidir. Gençliği faşist ideoloji fesadindan muhafaza etmek için kongre üniversitelerden faşizm taraftarı hocaların çikarilmasini ve nazi kitaplarının kaldirilmasini ister. Kongre, bütün öğrencileri faşizm taraftarı ve reaksiyoner öğrenci teşkilâtlarina karşi harekete geçmeğe ve demokrat teşkilâtlara da faaliyeterinde işbirliği yaparak gelişmelerine yardıma davet eder.

Henüz hürriyetine kavuşmamiş memleketlerde istiklâlleri için mücadele eden öğrencileri destekleriz. Franco rejiminin aleyhtarıyiz, çünkü bu faşist faaliyetlerinin kaynağı ve dünya sülhunu tehdit eden bir teşkilâttır. Bunun için kongre bütün memleketlerdeki öğrencileri Franco İspanyasi üniversitelerile kültürel ve fikri münasebetleri kesmeğe davet eder. Mısır, Yunanistan, Hindistan, Hindiçini, Endonezya, Lâtin Amerika memleketlerinde istiklâllerine ve hürriyetlerine kavuşmamiş olan ve bunun için mücadele eden öğrencilerle beraber olduğumuzu ilân ederiz. Kanuni emellerini fiiliyat sahasına çikarmak için istiklâl mücalelesi hareketlerinde yer alan sömürge, yarı Sömürge ve bağimli memleketlerdeki talebelere yardim etmeğe söz veriyoruz.

Bütün dünya öğrencilerine iyi bir hayat standardi temin edilmesi lâzim geldiğine inaniyoruz. Çünkü iktisadi emniyet dünya sulhü için en başta gelen ihtiyaçtir. Eğitim ancak bu esas üzerinde inkişaf edebilir. Bunun içindir ki iktisadî islahati, faşist tesirler altinda kalan memleketlerin demokratlaştirilma davasında en esasli kısım olarak alıyoruz.

Dünya öğrencileri imar işlerinde çalişanlarla işbirliği yapmaya hazir olmalidir. Bunun için Dünya talebe kongresi bütün öğrencileri, harpte harap olmuş ve inkişaf etmemiş memleketlerde kültür ve eğitim müesselerinin imarına yardım etmeye davet eder.

Öğrencilerin şuurlu bir şekilde kendilerini mes'uliyet hissine sahib vatandaşlar olarak yetiştireceklerine ve memleketlerinin demokratik teşkilâtlarinda faal bir rol alacaklarina inaniyoruz. Talebe olarak, irk, renk, sinif, cinsiyet, milliyet, din, siyasî kanaat, içtimai ve iktisadî durum farki gözetmenin aleyhindeyiz. Onun için ilk mes'uliyetimizin böyle farkları teşkilâtlarimızda gözetmemek ve cemiyetimiz içinde nerede böyle bir şey olursa buna karşi durmak, olacağini ilân ederiz.

Kongre, bütün gençlere şamil bir eğitimin yalnız yüksek öğretimle değil diğer öğretim derecelerini de geniş gençlik kitlelerine temin etmekle mümkün olacağını işaret eder.

Dünya öğrenciler kongresi, hükûmetin geniş bir sistem dahilinde terhis olmuş askerlere para ve aile maaşları tahsis etmesi, ucuz ev temini öğrencilere serbestçe kitap ve lâzım gelen şeylerin tedariki hususunda israr eder. Kongre öğrencilerin, teşkilâtlari ve üniversiteleri vasitasile mühim bir rol almaları lâzım geldiğine inanir.

Kongre, eğitimin hayattan alâkasını kesmiş teorik bir çalışma olduğunu değil bilâkis içtimai ve pratik gayeleri göz önüne alması icap ettiğini iddia eder.

İlmin, insanlığın mahvi için değil refahı için kullanılmasına inanıyoruz.

Sulhün muhafazası ve milletlerin emniyeti için çalişmak öğrencilerin vazifesidir. Sulhün hakikat olması ancak herkesin hürriyetine, istiklâline ve serbest hareket etme hakkina hürmet etmekle mümkündür. Mademki öğrenciler milletler arasında karşilıklı arkadaşlik ve anlaşma yaratmada mühim bir rol oynıyabiliyorlar, şu halde Dünya öğrenciler kongresi bütün öğrencileri Birleşmiş Milletleri desteklemeye davet eder. Öğrenciler arasında tesanüt şimdi eskisinden daha çok lâzımdır. Bu gayelere erişmek için teşkilâtin zarurî bir şey olduğuna inanan kongre, mevcut olmiyan yerlerde millî öğrenci birliklerinin kurulmasını destekler. Bütün öğrenci ve öğrenci teşkilâtlarını kendi millî gençlik hareketlerinde yer almaya, bütün imkânlarla birleşmiş millî gençlik teşkilâtlarinin kurulmasina ve her şekilde öğrencileri ve diğer gençliği birbirine bağlıyacak olan arkadaşlığı ve anlaşmayı kuvvetlendirmeye davet eder. Kongre öğrencileri alâkadar eden meseleleri tam bir şekilde hallelebilmesi için Uuslararasi Öğrenciler Birliğinin Demokrat Gençler Federasyoniyle sıkı iş birliği yapacak bir azasi olmasi lâzım geldiğine kani bulunuyor.

Yaşasın Uluslararasi Öğrenciler Birliği.

Yaşasin dünya öğrencileri ve gençlik arkadaşlığı,

İstikbale doğru ileri.

Hep beraber,

SULH VE IYI BIR DÜNYA İÇIN ÇALIŞMALIYIZ.

Uluslararasi Talebe Birliğinin çikardiği broşürden tercüme.

Ankaradan haberler :

Dil, Tarih Talebe Cemiyeti seçimleri

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya fakültesi talebe seçimleri 15 Kasım 1946 cuma günü öğleden sonra 16,30 da yapılmıştr.

Seçim günü öğleden sonra saat 14,20 den itibaren salon dolmağa başlamıştır. Kapı kapanıp yoklama yapıldığı zaman müzakerelere başlanacağı sırada salonda 220 aza bulunuyordu. Seçim yapılacağı evvelce Dikkat ve Başkent gazetelerinde 3 gün ilân edilmişti. Yani o gün talebe yalnız oraya seçim yapma't ve Talebe cemiyetini müteşebbislerden kendi temsilcilerine devir almak için gelmişti.

Fakat kapılar kapanır kapanmaz seçimle hiç alâkası olmayan münakaşalar başladı. Bu sırada Arman Kansu ve arkadaşlarından müteşekkil 24 imzalı bir önerğe ile müteşebbislerin umumî kongreye hesap vermesi ve cemiyetin gayesinin izah edilmesi istendi? Önerge azanın beşte biri tarafından ileri sürülmediği için reddolundu.

Arada bazı münakaşalar oldu. Bu sırada Mehmet Kemal ve arkadaşlarının verdiği 50 imzalı bir önerge ile seçimlere geçilmesi istendi. Fakat bu sırada önergesi reddolunan Arman Kansu ve arkadaşları salonu terkettiler. 50 imzalı önerge çoğunluk tarafından kabul edilince kabul etmiyen ikinci bir kısım salonu terketti.

Salonda kalan 106 kişi ile seçimlere geçildi. Yönetim ve Denetleme kurulları çoğunlukla seçildi. Salonu terkedenler yoklamada bulunup sonradan salonu terkettiklerinden müstenkif addolundular.

★

15 Kasım 1946 günü seçilen Yönetim Kurulu için 15, Denetleme kurulu için 3 kişi 18 11. 1946 pazartesi günü toplanmış ve aralarında seçim yaparak Başkanlığa Sadettin Öcalı, Başkan Muavinliklerine Sevim Ulusman ve Nuran Ertan, Sekreterliğe Kemal Baştuji ve Muzaffer Taşkın gönül. Muhasibliğe Aliye Göreri, Toplantı kolu başkanlığına Salâhattin Tanseli, yayın kolu başkanlığına Necdet Taşhanı, yardım kolu başkanlığına Rana Soylueri, Tetkik gezisi kolu başkanlığına Necdet Günçakını, spor kolu başkanlığına İlhan Altını, Müzik ve eğlenti tertibi kolu başkanlığına Canan Yüceli getirmiştir. Ayrıca bir ilim, sanat ve edebiyat dergisi çıkarılmasına ve derginin ismi için anket açılmasına; bir tanışma çayı verilmesine, konservatuar öğretmenlerinden Ruhi Sunun idaresinde bir koro teşkiline karar verilerek toplantı geç vakit dağılmıştır.

R. Ray

Bugünkü Dünya Telebe Cemiyetleri neden Antifaşistirler ?

Tarihte ne zaman hürriyet olmuşsa kültürde de o zaman büyük hamleler yapılmıştır

İkinci cihan savaşının sona ermesile Avrupa Üniversite hayatı canlanmağa başlamış ve bu aralik bir takım yeni talebe cemiyetleri kurulmuştur. Muhtelif memleketlerde kurulan bu talebe cemiyetlerinde müşterek bir görüş birliği sezmek kabildir. Hemen, hemen, yeni kurulan cemiyetlerin kismi azamisi, Anti Faşist bir mahiyet taşıyor. Bunun mânasını anliyabilmek için aşağıdaki şeyleri göz önünde tutmalıyiz.

Bir münevverin yetişebilmesi için serbestçe düşünüp, serbestçe söylemesi tetkik ve araştırma imkânlarına sahip olması lâzımdır. Hakikî bir münevver herhangi bir doktrini incelediği zaman, tetkik ettiği mevzuun leyh ve aleyhinde bütün fikirleri nazari itibare almalı ve bunları bitarafane inceledikten sonra, şarsî kanaatini tesir altında kalmaksızın bildirebilmelidir. Üniversiteler mensup oldukları memleketlere münevver yetiştiren yuvalardır. Orada öğretim lise tahsilinden farklıdır, talebe profesörün verdiği dersi ezberlemekten ziyade anlattığı derslerden faydalanarak o mevzu üzerinde araştırmalar yapar. ve her şeyden evvel ilmî bir metodla nasil çaliştirıldığını öğrenir. Bir yüksek tahsil talebesi incelemelerini yaparken, mevzuu istediği zaviyeden tetkik etmelidir, ve istediği müellifin kitabını okuyup tenkid etmek imkânını bulmalıdır. Serbestçe okuyanın ve düşünenin, serbestçe münakaşa edenin fikri çok çabuk gelişir. Tarihte ne zaman hürriyet olmuşsa, kültürde de o zaman büyük hamleler yapılmıştir. Eski Yunanistan Sokratı Eflâtunu, Aristoyu yaratmiştir, 18 inci asirdaki Fransiz İnkilâbi da bize 19 uncu asrın Avrupasini vermiştir.

Gördüğümüz gibi Dünya kültürü daima geniş bir hürriyet havası istemiştir. Halbuki Faşizm yalnız siyasî alanda rol oynamayıp, aynı zamanda günlük hayatımızın içine girmiş onu zehirlemiş ve cihan kültürüne büyük bir darbe indirip onu yok etmek istemiştir. Faşizmin felsefî akideleri yapmacık ve çürük esaslara dayandiği için, faşistler kendi haris menfaatları peşinde koşarken kültüre de el uzatmışlardır. Hakiki münevver müdafaa ettiği doktrine inanirsa, inancını sarsmak ve yıkmak için ileri sürülecek tenkitlere karşı ancak fikirle mücadele eder ve hiç bir zaman kuvvete veya herhangi diğer bir vasitaya başvurmağa tenezzül etmez. Halbuki faşizm tenkitten daima ürkmüştür. Münakaşadan çekinerek fikirlerini zorla kabul ettirmek istemiş ve hakikî münevverin en azili düşmani olmuştur. İktidara geçer geçmez, Üniversitenin serbest hayatını boğmuştur. Gençliğe kitap, kütüphane yakmak, matbaa yıkmak öğretmiştir. Hattâ daha ileri giderek beğenmediği profesörlerin talebe tarafından dövülmesini hoş görmüştür. 1932, 1945 seneleri arasında Almanya ve İtalyadaki üniversitelere bir göz atarsak onlarin birer memur fabrikası haline düşüp şuursuz bir gençlik yetiştirdiğini görürüz. Faşizm münevverin yetişmesine lâzım olan bütün şartları ortadan kaldırmış, kütüphane ve kitapları sansörlerin elinde oyuncak haline düşürmüş, Heine, Freud, Einstein, Mendlshon, Remarque, gibi dünya şöhretlerinin kitap ve eserlerini yok ettirmiştir.

Faşizmin işgaline uğrayan memleketlerde ilk olarak tevkif, hapis, ve idam edilenler arasında daima yüksek tahsil talebesi bulunmuştur. Çünkü bunlar memleketin münevver tabakasının mühim bir kısmını teşkil edip, faşistlerin en zor kandırabileceği kimselerdi. Bütün zulüm ve eziyetlere rağmen, üniversite gençliği, mukavemet hareketlerinin ön safında çarpışarak milletlerine hakiki ve uyanik vatanseverliğin ne olduğunu göstermişler, işkence odalarını, insan fırınlarini, hiçe sayarak, insanlık idealinin en büyük düşmanına karşı amansız bir mücadele açmışlar ve memleketlerinin kurtuluşunda mühim bir rol oynamışlardır. Pek tabiîdir ki, yillarca Buchenvvaldlarda, Ausvvicetz'lerde, Dachaularda ve binlerce hapishanede faşizmin binbir zulmüne dayanan gençliğin, üniversite ve mekteplerine döndüğü zaman kuracağı cemiyetlerin mahiyeti Anti Faşist olacakti.

Avrupa gençliği, talebenin cemiyet içindeki ehemmiyetini idrak ettiği için dünyanın gidişinde mühim bir rol almak istiyor. Faşizm zavalli dünyamızı kemirmiş olan en muazzam müsibetlerden biri olduğu içindir ki, yüksek tarsil gençliği böyle bir facianın tekrar vukuu bulmaması maksadı ile ve biraktığı izleri ortadan kaldırmak gayesi ile Faşizme karşı amansız bir mücadele açmiştır.

M. GABBAY

Ankarada Türkiye Gençler Derneği kuruldu

«Memleketimiz gençliğinin dünya gençliğinin ön safında şerefli bir yer alması ve iş birliğini ve arkadaşlık sevgisini kuvvetlendirmekG maksadiyle Ankarada «Türkiye «Memleket gençliği arasında dayanışmayı, gençler Derneği» adında gayri siyasi bir cemiyet kurulmuştur;

Dernek 18 ile 30 yaş arasındaki işçi; köylü, talebe ve diğer meslek erbabından, «Din, ırk, sınıf, servet farkı» gözetmeksizin bütün Türk gençliğine saflarında yer vermek gayesile kurulmuş ve aza kaydını başlamıştır;

«Dernek» bütün memleket gençliği için iyi sağlık şartlarının maddi refah ve kültürel gelişme imkânlarının temin edilmesi» ve «memleket gençlerini birbiriyle tanıştırmak ve gençliğe yurdu anrtmak» yakın bir zamanda gerçekleştirilmesi lâzım gelen başlıca gayeleri arasına almıştır. Dernek nizâm namesinin (6) cı maddesinin (B) fıkrasında şöyle denilmektedir:

«...... demokrasi aleyhtarı, ırkçı olarak tanınmış olanlar ve bu yolda çalışanlar derneğe üye olamazlar...»

Son cihan harbinden sonra kara kuvvetlerin yere serilmesinde mühim rol oynayan bütün milletlerin antifaşist gençleri bir gençlik federasyonu meydana getirmişler ve bu federasyon son toplantısını Prag'da yapmış ve bu toplantıya Türkiye gençliğini temsil eden hakiki bir delege gitmemiştir.

Bu Türkiye gençlerine teşkilâtlanmamanın verdiği acı neticeleri son olarak göstermiştir:

Dernek nizamnamesinin (5) inci maddesinin (1) fıkrasında şöyle denilmektedir:

«Milletler arası gençlik kongrelerine iştirak etmek, diğer memleketlerdeki gençlik teşekkülleriyle yayınlar mübadele etmek, dış memleketlere seyahatler tertip etmek» Bu da bize gösteriyor ki artık gençlerimiz kendi kabuklarına çekilmeyi değil, dünya gençleri arasında kendilerine lâik olan mevkii almayı ve dünya ölçüsünde teşkilâtlanmış olan arkadaşlariyle işbirliği yapmayı gaye edinmişlerdir:

Dernek nizamnamesini ve onu fikirlerine uygun bulan başka vilâyet, kaza ve köylerde beşer kişilik kurucu heyetler merkezin reyi alındıktan sonra şubeleri açılabilir. Bu suretle Ankarada başlayan bu yapıcı, ileri hareket bütün Türkiye çapında gerçekleşmiş olur: Ve derneğin en mühim gayelerinden biri de budur

Hesap istiyoruz!.

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

bunun bilhassa böyle bir karardan sonra da sabık (talebe birliği) nin elinde kalmasına razı değiliz. Hür Üniversitemizin, hür havasına bu gibi hareketlerle bozulmamasını ve senatodan alınan kararları - ki Senato ve kararları muteber ise - aynen tatbik edilmesini istiyoruz.

Artık bu keyfi muameleler, haksız karar vermeler nihayete ermelidir.

Bu meselenin aydınlatilması için rektöre yapmış olduğumuz müracaatta, rektör evvelâ bu meselede yanılmış olduğumuzu, fakat henüz aldığımız pasodaki birlik damgasını görünce, birliğin idareye şimdilik yardım ettiğini ve paraların bir kasada toplanarak bilâhare fakir öğrencilere yardım yapılacağını söylemiştir.

Bu cevap bizi tatminden çok uzaktır. Eğer hakikaten bir iane işi ise idare bizzat üzerine alabilir ve istiyen öğrenci yardım kasasına istediği kadar para atmaya davet edlir: zira ianeye, mecburiyet mükellefiyeti konulamaz. Öğrenciler bir birliğin kasasına senelerden beri bu şekilde binlerce lira atmışlardır. Fakat şimdiye kadar bu paraların nerelerde ne yolda sarfedildiğine dair hiç bir emare görülmemiştir. Eski birlikten ve idari makamlardan bu paraların nerelere sarf olunduğunu ve keyfi imtiyazlı hareketlerin daha ne vakite kadar devam edeceğini soruyor ve pek haklı olarakta izah edilmesini istiyoruz.

C. Yılmaz

gençlik teşkilâtlarinda devamlı bir sulh ve emniyet için çalışmalıyız. Yeni öğrenci teşkilâtımızda bu işlerin icrasi için iş birliğini garanti edecek bir siyaset takip etmeliyiz.
Dünya öğrenciler kongresi, bütün öğrencilerin diğer demokrat gençlerle birlikte faşist ideolojiyi ve emperyalizmi yalniz Japonya ve Almanyadan değil, mevcut olduğu diğer memleketlerden temizlenmesi için mücadele edeceğini kabul eder.
Kongre, öğrenci teşkilâtlarinin bütün memleketlerdeki gençliğe demokrasiyi takdir etmeleri ve eğitimde yapilacak tefrikleri ve ilme dayanmıyan irkî üstünlük teorilerini kabul etmemelerine yardımda bulunmalari hususunda israr eder. Öğren ciler ilme dayanarak faşizmin hatalarinin gösterilmesi ve terakki ruhunun inkişaf ettirilmesi uğrunda mücadele etmelidir. Gençliği faşist ideoloji fesadindan muhafaza etmek için kongre üniversitelerden faşizm taraftarı hocaların çi-
meye davet eder.
Öğrencilerin şuurlu bir şekilde kendilerini mes'uliyet hissine sahib vatandaşlar olarak yetiştireceklerine ve memleketlerinin demokratik teşkilâtlarinda faal bir rol alacaklarina inaniyoruz. Talebe olarak, irk, renk, sinif, cinsiyet, milliyet, din, siyasî kanaat, içtimai ve iktisadî durum farki gözetmenin aleyhindeyiz. Onun için ilk mes'uliyetimizin böyle farkları teşkilâtlarimızda gözetmemek ve cemiyetimiz içinde nerede böyle bir şey olursa buna karşi durmak, olacağini ilân ederiz.
Kongre, bütün gençlere şamil bir eğitimin yalnız yüksek öğretimle değil diğer öğretim derecelerini de geniş gençlik kitlelerine temin etmekle mümkün olacağını işaret eder.
Dünya öğrenciler kongresi, hükûmetin geniş bir sistem dahilinde terhis olmuş askerlere para ve aile maaşları tahsis etmesi, ucuz ev temini öğrencilere serbestçe kitap ve lâzım gelen şeylerin tedariki hususunda israr eder. Kongre
Uluslararasi Talebe Birliğinin çikardiği broşürden tercüme.
Ankaradan haberler :
Dil, Tarih Talebe Cemiyeti seçimleri
Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya fakültesi talebe seçimleri 15 Kasım 1946 cuma günü öğleden sonra 16,30 da yapılmıştr.
Seçim günü öğleden sonra saat 14,20 den itibaren salon dolmağa başlamıştır. Kapı kapanıp yoklama yapıldığı zaman müzakerelere başlanacağı sırada salonda 220 aza bulunuyordu. Seçim yapılacağı evvelce Dikkat ve Başkent gazetelerinde 3 gün ilân edilmişti. Yani o gün talebe yalnız oraya seçim yapma't ve Tale-
incelemelerini yaparken, mevzuu istediği zaviyeden tetkik etmelidir, ve istediği müellifin kitabını okuyup tenkid etmek imkânını bulmalıdır. Serbestçe okuyanın ve düşünenin, serbestçe münakaşa edenin fikri çok çabuk gelişir. Tarihte ne zaman hürriyet olmuşsa, kültürde de o zaman büyük hamleler yapılmıştir. Eski Yunanistan Sokratı Eflâtunu, Aristoyu yaratmiştir, 18 inci asirdaki Fransiz İnkilâbi da bize 19 uncu asrın Avrupasini vermiştir.
Gördüğümüz gibi Dünya kültürü daima geniş bir hürriyet havası istemiştir. Halbuki Faşizm yalnız siyasî alanda rol oynamayıp, aynı zamanda günlük hayatımızın içine girmiş onu zehirlemiş ve cihan kültürüne büyük bir darbe indirip onu yok etmek istemiştir. Faşizmin felsefî akideleri yapmacık ve çürük esaslara dayandiği için, faşistler kendi haris menfaatları peşinde koşarken kültüre de el uzatmışlardır. Hakiki münevver müdafaa ettiği doktrine inanirsa, inancını sarsmak ve yıkmak için ileri sürülecek tenkitlere
kandırabileceği kimselerdi. Bütün zulüm ve eziyetlere rağmen, üniversite gençliği, mukavemet hareketlerinin ön safında çarpışarak milletlerine hakiki ve uyanik vatanseverliğin ne olduğunu göstermişler, işkence odalarını, insan fırınlarini, hiçe sayarak, insanlık idealinin en büyük düşmanına karşı amansız bir mücadele açmışlar ve memleketlerinin kurtuluşunda mühim bir rol oynamışlardır. Pek tabiîdir ki, yillarca Buchenvvaldlarda, Ausvvicetz'lerde, Dachaularda ve binlerce hapishanede faşizmin binbir zulmüne dayanan gençliğin, üniversite ve mekteplerine döndüğü zaman kuracağı cemiyetlerin mahiyeti Anti Faşist olacakti.
Avrupa gençliği, talebenin cemiyet içindeki ehemmiyetini idrak ettiği için dünyanın gidişinde mühim bir rol almak istiyor. Faşizm zavalli dünyamızı kemirmiş olan en muazzam müsibetlerden biri olduğu içindir ki, yüksek tarsil gençliği böyle bir facianın tekrar vukuu bulmaması maksadı ile ve biraktığı izleri ortadan kaldırmak gayesi ile Faşizme karşı

V. A. Mozart [*]

Dâhi bestekârın şaheserlerini vereceği anda ölümün pençesine düşmesi insanlık âlemi için cidden büyük bir kayıptı

1756 da Salzburgda doğan Volfgang Amadeus Mozart bestekâr Leopold Mozartın oğludur. Musikiye olan kabiliyeti pek küçük yaşta onu anadan doğma bir deha, bir sanat harikası olarak tanıtmıştır.

6 yaşında iken mükemmel keman ve piyano çalan bu harika çocuk1762 de babası ve ablasiyle beraber bir konser seyahatine çıktı.

Münih ve Viyana müzisyenlerini teshir ettikten sonra Paris ve Londraya uğradılar. Kralın yanında gösterdikleri muvaffakiyet onları ertesi yıl tekrar Parise yolladı ve küçük Mozart orada 4 keman ve piyano sonatı yazdı.

Londrada büyük Bach'ın oğlu Yohan Kristiyan Bahı bile hayran bırakan Mozart 1768 de «La finta semplice» ve «Bastien ve Bastiente» adlı iki küçük opera yazdı.

Daha sonra 1770 de Milanoda «Mitridat» operasını besteledi ve bunu oynatmadan Milanoyu terketmedi.

1772 de «İl segno di Scipione» ve «Lucia Silla» operalarını «küçük şeyler» bale müziği takip etti. 177z de annesinin ölümü üzerine Salzburga dönen Mozart kendini tamamen müziğe verdi gençlik ve olgunluk devri arasında «İdomeneo» operasını besteledi. Aynı sene yazılmış olan «saray dan kız kaçırma» operasından sonra Konstans Veberle evlendi ve 1782-1785 yılları arasında hemen hemen en güzel eserlerini verdi.

Bunlardan başka bir çok konçerto, 6 tane paylı sazlar kuvarteti ve «Figaronun düğünü» operası münekkitlerin bütün kıskançlıklarına rağmen Prağda çok beğenildi. Ertesi yıl Prağ için (Don juan) operasını yazdı, 1788 de son senfonilerini bitirmişti. Bunlar: «Mibemol majör», Sol minör» ve «do major-jubiter» senfonileriydi.

1790 da Viyanada «Cosi fan tutte» opera komiğini, 1791 de Prağda «La clemence de titus» en nihayet aynı yıl «sihirli flüt» operasını yazdı ve «Requiem1 ini bitirmeden 5 aralık 1791 de Viyanada veremden öldü.

Mozartın Avusturya halk türkülerinden meydana getirdiği eserler dehasının sentez kuvvetini gösteren abidelerdir. Kendisinden sonra gelen müzisyenler onun senfonilerinde, konçertolarında, sonatlarında en iyi hocayı buldular.

Alman romantizminin kurucularından olan Mozart, maddi maddî sıkıntılardan ve yoksulluklardan bir türlü kendisini kurtaramamıştı.

Şah eserlerini vereceği anda ölümün pençesine düşmesi insanlık âlemi için cidden büyük bir kayıptı.

35 senelik kısa bir ömür içinde 21 opera, 6 oratorya, 48 senfoni, 25 i piyano 7 si keman olmak üzere 46 konçerto, 22 piyano sonatı, 45 piyano ve keman sonat yazan bu velût deha sanat dünyasının eşsiz simalarından biridir.

İ. B.

(*) Büyük bestekâr Volfgang Amadeus Mozart 155 sene evvel 5 aralık 1791 de Viyanada ölmüştü. Hür Gençlik dahiyi hürmetle anar ve kısa bir biyografisini sunmayı faydalı bulur.

Henri Mougin

Çok büyük bir mütefekkir, geniş zekâ ve irade kuvvetine sahip bir insan ve fransız kültürünü kusursuz bir şekilde temsil eden bir filosoftu

1940 yılında kudurmuş faşist sürüleri Fransayı istilâ ettiği zaman insanlık ideali için çalışan ileri fikir mümessillerini toplayıp kamplara doldurmuşlardı. Faşizmin yıkılışından sonra, beş yıllık esaret boyunca nasılsa ölümden kurtulup güç belâ hayatta kalabilenler arasında, Fransız kültürünün en mühim simalarından Henri Mougin de vardı.

Mougin ve faşistlere karşı mukavemet saflarında mücadele ederken 1942 yılında Almanlar tarafından yakalanıp kurşuna dizilen filozof Georges Politzer tanınmaya değer fikir adamlarındandır. Biz burada Mougin'i tanıtmağa çalışacağız.

Henri Mougin götürüldüğü toplama kampından memleketine döndüğü zaman, beş yıl süren işkence ve eziyetlerden kırk kilo kaybetmiş, evine bir deri bir kemik halinde dönmüştü. Bünyevi çöküş o derece fazla idi ki karısı Mougin'i tanıyamamıştı. Buna rağmen o, zekâ ve irade kuvvetinden hiç bir şey kaybetmemişti. Zulmün ve işkencenin söküp atamadığı ilim ve hakikat aşkiyle, iyimserliği, geniş ve derin fikirleri, sebatkârlığı ile fransız tefekkürünün en parlak zekâsı olmakta devam edecekti.

Nitekim, kendisini bekliyen vazifelerin ağırlığı ve çeşitliliği karşısında yılmaksızın, hattâ yaratıcı kudreti artmış bir halde çalışmağa başlamıştı. Yirminci asrın en büyük fikir eserlerinden biri halinde meydana gelecek olan «Fransız Rönesans Ansiklopedi» sinin umumî kçtipliğini üzerine almıştı.

Bir yandan bu vazifenin icab ettirdiği geniş çalışmalara girişip kendi meslegi olan ilmi ve felsefi meselelerle meşgul oluyordu; diğer yandan da o zamana kadar yabancı olduğu idari meseleler üzerinde kafa yoruyordu. Altından kalkılmaz görünen bütün bu ağır vazifeleri o, herkeste bulunmayan hassaları sayesinde alt ediyordu.

XVIII inci asırda Diderot ve d'Alembert'in meydana getirdikleri Ansiklopedi, bugün aşılmış olan mekanik materyalizm metoduyla Avrupa kültürünün ve tefekkürünün ufuklarını genişletmiş, bu sahada ileriye doğru büyük bir hamle yapmıştı. Mougin'in umumî kâtibi olduğu «Fransız Rönesans Ansiklopedisi» de bugünün gerçek ilim metodu olan diyalektik materyalizm sayesinde, XX inci asrın ilim, kültür ve tefekkür sahasında Diderot'nunkinden daha geniş çapta bir inkılâp yapacaktı.

Bir insan gücünün tüketmeğe kâfi gelecek olan bu ansiklopedi çalışmaları yanında Mougin'in kendi esas mesleği olan felsefe öğretmenliği de vardı. Chaptal kolejinde verdiğini felsefe derslerini hiç geri bırakmıyordu. 1939 dan evvelki senelerde, kendini bir aralık «XIX uncu asırda Fransadaki içtimai sınıflar» hakkında muazzam bir tez hazırlamağa hasrettiği ve bundan sonra da beş yıl faşistlerin elinde esir kaldığı için uzun zamandır ders verememişti. Memleketine döner dönmez kolejdeki derslerini yine zevkle ve ihtirasla vermeğe başladı.

Bütün bunlara rağmen Mougin, siyasi faaliyetlerini ihmal etmedikten başka, Aragonun tabutu başında övdüğü gibi şiirde de uğraşırdı. Ayrıca tam manasiyle felsefi çalışmaları da vardı: Bir yıldanberi Europe, Ars de France ve bilhassa Pensée dergilerine verdiği makaleler bu çalışmaların mahsulüdür. Mougin makalelerini insanı hayrette bırakacak bir tarzda hazırlardı.

Bir gün mahdut bir mevzu üzerinde kısa bir makale vadetmişti; fakat bilgisinin zenginliği, düşüncelerinin derinliği yüzünden yazının projesi gittikçe genişliyordu.

Eksik bir tahlil yapmağa razı olamıyordu. Yazı kendisinden istendiği zaman, istemiye istemiye bırakmış ve içini çekerek: «Bu kadarı hiç de kâfi değil, fakat bu mesele üzerinde tekrar duracağım; bu hususta bir kitap yazmam icap edecek» demişti.

Mougin, bu ezici çalışma yılında kim bilir ne kadar kıymetli eserler tasarlamaktaydı. Ölümünden az evvel, sosyologlar, coğrafyacılar ve tarihçiler arasında yapılan toplantıda, Descartes'a, XVIII inci asır Ansiklopedisine, Fransız idealizmine, existentializme, Fransada içtimai sınıflar arasında mevcut doğum nisbetsizliğine dair yazmayı tasarladığı kitaplardan heyecanla bahsetmişti.

Halbuki, bugün ondan yalnızca bir çift makale serisi kaldı: Pensée dergisinin 5, 6 ve 7 inci sayılarında çıkan «Ansiklopedi zihniyeti» ile «Fransız felsefe geleneği» üzerine üç makale...

Bu yazılarda bilhassa Descartes meselesi ustaca ve cüretli bir tarzda derinleştirilip yeniden ele alınmıştır. «Existentialisme» in kısa tarihi adlı makale serisinin ise ancak birinci kısmını ölümünün arifesinde verebilmişti.

Extentialiste'ler hakkında henüz neşredilmemiş bir yazısında, bu yeni yolun yolcularını «yapıcı ve iyimser olmadıklarını» acı bir dille söyler; «Existantialiste'ler edebiyat ve metafizik içinde çürümüş kalmışlardır, inkılâpçı oluşları da rastgeledir. İnkilâpçılığı tamamen başta kaldıkları zaman sebepsizce seçmişlerdir; bunun gibi başka bir şey de olabilirlerdi. Zaten huriyetleri de buradadır, değişmek hususunda her zaman hürdürler» de.

Dünya bilginlerinin heyeti mecmuası olacak şekilde hazırlanmakta olan Fransız Rönesans Ansiklopedisinin yaratıcısı Henri Mougin, gittikçe artan yorgunluğa rağmen bu uğurda canla başla çalışıyor ve daha toplama kampında iken kendisini yakalıyan hastalıkların verdiği devamlı ıstıraplara aldırış etmeksizin vazifelerini yapıyordu. Nihayet 10 temmuz 1946 akşamı dostları ani olarak Mougin'in alelâdele bir kliniğe kaldırıldığını ve ertesi sabah ince bağırsak delinmesinden öldüğünü öğrendiler.

Kaybolan, çok büyük bir mütefekkir, geniş bir zekâ ve irade kuvvetine sahip bir filozof, 1942 mayısında kurşuna dizilen Georges Politzerden sonra fransız kültürünü en kusursuz bir şekilde temsil eden bir filozoftur.

Mougin, gerçek bir inkılâpçı idi; onun nazarında bugünkü ekonomik ve sosyal bozukluğun ortadan kaldırılması ve insani bir cemiyetin kurulması aklın zaruri bir icabı, kendi tabiatının özünü ifade ettiği için de kaçınamadığı bir emirdi. O bu emre, samimî, yapıcı ve iyimser bir inkılâpçının duyduğu derin bir sevinç hissile itaat ediyordu.

N. KIVANÇ

Geçen ayın konserleri

Geçen sene müteaddit konserlerle İstanbul müzikseverlerini hayli sevindirmiş olan Senfonik şehir orkestrası ve Beyoğlu halkevi senfonik orkestrası 1946—1947 yılı konserlerine kasımda başladılar.

12. Kasım salı günü 18,30 da Şehir Tiyatrosu komedi kısminda Cemal Reşit Rey idaresindeki Senfonik şehir orkestrası mevsimin ilk konserini verdi. Salonun tramvay hattındaki bütün gürültüleri alan fena yapısı, kötü Akustiği şef Cemal Reşit Rey'in işini hayli zorlaştırıyordu. G. Rossini'nin (Sevil berberi) üvertürü nefesli sazların müteredddid hareketlerile hiçde iyi değildi. Müteakiben çalınan Cl. Debussy'nin (petite suite)i bilhassa bu suite'in 1 inci ve 2 nci mouvement'i (En bateau Cortege) anlayışlı idarenin parlak bir tezahürüdür. Cemal Reşit Rey'in Fransız bestekârlarını tanıtmak için sarfettiği gayreti; çalmakta gösterdiği mahareti takdirle anmamak haksızlık olur.

P. Tschoikowsky'nin 6 ncı senfonisinin o nefis (Allegro con grazia) sında şef ve yaylı sazlar mükemmeldiler. Müteakip mouvement da (Allegro molto vivace — Bir evvelki mouvement'ı romantik atmosferinden kendilerini kurtaramadıklarından olacak — Scherzo biraz yumuşaktı. March'da herşey düzeldi. Senfoninin güzel finalinden sonra bazı gruplar için 1 ay sonra verilecek ikinci konserden bahsediyorlar ve bu müddeti pek uzun buluyorlardı. Fakat Beyoğlu halkevinin, Filarmoni derneğinin konserleri bu boşlğu biraz doldurmuştur.

***

Seyfettin Asal'in idaresindeki Beyoğlu halkevi senfonik orkestrası Ferdi von Statzer'in iştirakile ilk konserini 14 kasım perşembe günü Saray sinemasında verdi. Orkestra geçen seneki Concertmeister'i Walter Gerhart'dan mahrumdu.

L. von Beethoven'in (Egmont) üvertürü, Liszt'in 2 No lu piyayno concerto'sa halkevi orkestrasiyle daha iyi çalınabilirdi. Proğramın son parçası P. Tschoikowsky'nin 5 No. lu senfonisini dinledikten sonra provaların yapıldığı yeri, konser salonlarının gayri müsait vaziyetini göz önünde bulunduranlar; bunlara mali imkânsızlıkları da ekliyerek bu şartlar altında tam bir muvaffakiyetin pek zor olduğu neticesine hemen varabilirler.

***

Ayin en büyük müzik hareketi olan filarmoni derneğinin konserine gelince.. Muhittin Sadak'in idaresinde çalınan Haydn'in Londra senfonisinden sonra Cemal Reşit Rey, Rana Erksan, Ömer Refik Yaltkaya, Ferdi von Statzer tarafından çalınan Bach'in 4 piyano konçertosu Wagner'in Lohengrin prelüdü fevkalâdeydi ve dinleyicilerin ısrarlı alkişları üzerine tekrarlandı.. Ferdi von Statzer tarafından idare edilen orkestra Bizet'in (Arlesienne) süitini bitirdikten sonra Saray Sinemasinin şimdiye kadar görmediği bir kalabalık istemiye istemiye salonu terketmeğe başlamişti.

Kadiköy halkevi flarmonik orkestrasinin Eminönü halkevi yaylı sazlar orkestrasinın, Beyoğlu halkevi senfonik orkestrasinın, Senfonik şehir orkestrasinin, filarmoni derneği orkestrasının çalışmalarını teşvik etmek; hem orkestraları hem de hergün biraz daha artan meraklıları tatmin etmek için İstanbula büyük bir konser salonu lâzımdır.. Bunu herkes kabul ediyor. Fakat; 2-3 sene beklemek icap edecektir diyerek birçok üniversite talebesinin ve müzikseverin kapılardan dönmesine lâkayt kalmak hiç de hoş bir şey olmasa gerek. Geçen sene üniversite konferans salonunda veya bir sinemada talebeye konserler vermek fikri ortaya atılmıştı, Unutuldu gitti soruyoruz. Bu yapılamaz mıydı, Belki gene bildiğimiz gayri müsait şartları ileri sürerek bizi ikna edeceklerdir. Fakat öğrenmek istiyoruz. Üniversite talebelerine konserlerde daha fazla tenzilât yapilamaz mi?

Senfonik şehir orkestrasının konserinde talebeye 3 sıra ayrılmıştı ve biletleri 1 liraydı,

Beyoğlu halkevi senfonik orkestrası konserinde talebe biletleri 75 kuruştur.

Ankarada Riyaseticümhür filârmonik orkestrasinın konserlerinde ise talebe biletleri 25 kuruştur.

Beyoğlu halkevi başkanlığından ve Belediye konservatuar müdürlüğünden talebe biletlerinde Ankaradaki kadar tenzilât yapmalarini bekliyoruz.

Bu gibi sanat hareketleri mahdut bir zümrenin inhisarında kalmamalıdır.

I. Başaran

İkinci Dünya Harbinde tahribedilen kütüphaneler

İkinci dünya harbi sıralarında faşist çizmeleri altında yakılıp, kitapları imha edilen bir çok kütüphaneler vardır. Polonyada harpten önceki kütüphane sayısının % 70 i tamamen yok edilmiştir. Ukraynada 55 milyon kitap yakılmış. Çekoslovakya kütüphanelerinin yarısı tamamen tahrip edilmiş ve İngilterede 30 büyük kütüphane kitaplariyle birlikte hava akınlarında yok edilmişti.

Çinde 108 kolejden 91 i kullanılmaz hale getirilmiş, Yugoslavyada pek çok kütüphane yıkılmıştır.

Bu arada 180 bin nadide kitap, Almanlar tarafından yağma edilmiştir.

Hollandadaki tarihi kütüphaneler ve kıymetli eserler dünyada bir daha yerine getirilmez şekilde imha edilmiştir.

İkinci dünya harbindeki faşist terörünün hatırdan çıkmaz acı sonuçları arasında, kitap yakma ve kütüphane tahrib etme gibi ortaçağ engizisyon usulleri, yeryüzü halklarının hatıralarından asla silinmiyecektir.

TİSAVROZ'dan

Realiteler karşısında senato kararı

Muhtariyetin ruhunu bozmamak için üniversiteden senatonun kararına uygun olarak öğrenci teşekkülleri arasında hiç bir fark gözetmemesini isteriz

İki maddesini geçen sayımızda incelediğimiz 5. 7. 1946 tarihli senato kararının diğer bazı maddeleri hakkındaki düşüncelerimizi şöyle hülâsa edebiliriz:

Öğrencilerin askerlik durumunu inceliyen Md.: 4 ün C. fıkrası askerlik durumunun Üniversite öğretiminin neticeleri üzerine tesir etmemesini kabul etmektedir. Bu, eskiden mevcut bir çok lüzumsuz geri kalmaları ortadan kaldıracak çok yerinde müsbet bir karardır.

Devam mecburiyetine ait olan 6. maddede Üniversitenin teorik ve pratik dersleri için konulması esası kabul edilmektedir. Öğrenicilerden istenilen devam öğretim müddeti 2/3 dür. İlk ve orta öğretimde olduğu gibi Üniversite talebesine de bu şekilde devam mecbusiyetini yüklemek fakülte tabirinin ruhuna mugayirdir.

Pratik kurslar ve seminerler için devam aramanın bir manası varsa da nazari dersler tamamile fakültatif olmalıdır.

Madde 9. tebarüz ettirildiği gibi yüksek tahsili takip edebilmek için yabancı dillerden birine esaslı şekilde sahip olmak elbette ki lüzumludur. Fakat bu maddenin B fıkrasında ileri sürüldüğü şekilde lise olgunluk imtihanlarına yabancı dillerin de konulması ve bu imtihanları Üniversite kontrolu altında yapılmasını istemek bugünkü şartlar altında mümkün değildir.

Liselerde halen yabancı dil öğretimi maksada elverişli bir şekilde tatbik edilmediğinden Üniversite talebe namzetlerinin lisan bakımından çok zayıf bir durumda olmaları tabiidir. Bu şartlar dahilinde işi temelin-

bugün hâlâ tamamen aksi bir şekilde tatbik edilmektedir.

Bağımlı talebe birliğine vaktile talebeye «paso ve hüviyet vermek, Üniversite merkez binası dahilinde yer ayırmak ve bütçeden para tahsis etmek» gibi yapılan taahüdlere mukabil cemiyetin varlığını ve gelişimini tedris ve idare kadrosunun emir ve kararları altında bulundurmak bahis mevzuu idi. Yani senato kararı yukarda bahsi geçen bütün bu imtiyazların eski talebe birliğinden geri alınacağına, onu paso ve hüviyet verme gibi işlerden uzaklaştırılmış olaran tamamen Üniversite haricinde tutulacağını bildirmesine rağmen bu karar sanki hiç verilmemiş gibi eskiden olduğu üzere bu bağımlı talebe birliğini fakülteler içinde yeni yeni kollara ayırarak aynen hükümferma olması gayretkeşliğine düşülmekte hatta bu yolda fakülte dekanları, Ord. Pr. ler ve hattâ hattâ bakanlar da dahil olmak üzere yeni hâmi ve varisler tayin edilmekte, böylece muhtariyetin asıl manası çiğnenmektedir. Bu şartlar dahilinde senato kararının sonunda bahis mevzuu edilen C. G. E. (Confederation General des Etudiants) na böyle teşkilâtlandırılmış Üniversite talebesi hangi sıfatla ve nasıl dahil olabilir?

Ve böyle tepeden tırnağa kadar bağımlı teşekküller Üniversite gençliğini yabancı memleketlerde nasıl temsil eder.

10. Madde şu cümle ile bitmektedir:

(Bütün bu talebe teşekkülleri Üniversite dışında kalacak ve cemiyetlerin faaliyet tarzından dolayı Üniversite gerek umumî efkâr ve gerek hükûmet karşısında mesul olmıyacaktır).

Yukardanberi açıklamağa çalıştığımız muhtar Üniversitenin talebe birlikleri karşısında bu iki yüzlü hareketini bu son cümlede hülâsa edilen fikre ne dereceye kadar samimiyetle bağlı olduğumuzu çok iyi göstesmektedir.

Muhtariyetin ruhunu bozmamak için Üniversiteden kendi senatonun bu son madde hakkındaki kararlarını aynen tatbik etmesini isteriz.

Mademki eski şekillere harfiyyen riayet edilecek idi, şu halde muhtariyetin ve yeni senato kararlarının alınmasına ne lüzum vardı.

Vahdettin BARUT

Teknik Üniversite hakkında

(Baş tarafı 1 ci sayfada)

tin emrile), imtihansız olarak olgunluk ve bitirme derecelerine göre alınmış olması da önemli meseledir.

Esasında 2 Üniversiteyi de alâkadar eden bu usulün faydalı olmadığı kanaatindeyiz.

dini göstermektedir. Bir tedrisat müessesesi olan Üniversite ile bir iaşe müessesesi olan yurdun birbirinden ayrılmasını ve Üniversite Rektörünün pansiyon işlerine karışmamasını yatılı talebe, ısrarla istemektedir.

Bundan başka, senelik tahsisatları

Dünün ve bugünün Çek Müziği

Son dünya harbinin acı ve yıpratıcı baskısı altında uzun zaman kalmış olmasına rağmen Çekoslovakya harpten sonra ilk silkinip serpilmiye başlayan mutlu devletlerden biridir.

Çek gençliği sanat, bilim ve siyaset sahalarında olgun bir seviyeye ulaştığını her fırsatta dünyaya isbat etmekte, bu arada müzik alanında da küçümsenmez bir varlık olduğunu göstermektedir.

Daha geçenlerde memleketimizi ziyaret eden genç Çek piyanisti Josef Paleniçek orta Avrupanın dünya çapında tanınmış en büyük sanatcılarından biridir.

Violonist Alexander Ploçek Çekoslovakya filarmonik orkestrasının yetiştirdiği bu mümtaz sanatçı büyük Prağ kuarteti mensuplarındandır.

Çello çalan ünlü Çek sanatçısı Milos Sadlo 1935 de Viyana enternasyonal müzik müsabakasında birinciliği kazanmış; Alfred Holocek (piyanist) ise büyük sanatçı Jan Kubelik ve Vasa Prigoda ile uzun yıllar beraber çalışmıştır.

Çek müzik klâsikleri Smetana ve Anton Dvorjakın bu kabiliyetli evlâtları arasında triolar yaparak müzik sanatının icra sahasındaki mükemmel örneklerini yaptıkları büyük turnelerde dünya halklarına tattırmaktadırlar.

Çek kompozitörleri arasında bugün dünyanın sayılı bestekârlarından biri olan Bogustav Martinu bulunmaktadır. Devrimizin en büyük kompozitörleri olan Ravel ve Şostakoviç gibi Martinu da her gün müzik âlemine çaheserler hediye etmektedir.

Büyük piyanist Paleniçek kudretli parmakları ile Bethovenin appasionatasını veya Mussorgskynin bir meşherden tablolarını çalmak için piyano tuşlarına dokunduğu zaman bu alanda birinci sınıf bir sanatçı olduğunu hemen göstermektedir. Çek musikisinde dünyanın yeni tanımağa başladığı iki mühim sima da Josef Suk ile Vitezslav Novaktır.

Keza Leos Yanacek de kudretli bir sanatçıdır. Onun piyano için yarattığı «Ruyalar» ı cidden bir saheserdir. Martinu'nun «Çek dansları» adı ile piyano için yazdığı nefis parçası dünya musiki âleminde büyük aksiler yaratmaktadır.

Paleniçek büyük Avrupa turnesinde 18 inci yüz yılın Çek klâsik musikisi ile modern Çek musikisinin en karakteristik parçaların programlarına almış ve böylece dünkü ve bugünkü Çek musikisinin hususiyetlerini dünya müzik meraklılarına belirtmek istemiştir. Büyük sanatçının bu maksatla Belgradda, Pragda, Sofyada,

Şebeke satışları açık eksiltmeye mi kondu?

Esbak talebe birliğinin senatonun kararına rağmen eskiden olduğu gibi şebeke kartlarını sattığı malûmdur.

Nasıl olur demeye kalkmayın. Şairin:

«Olmaz olmaz deme olmaz, olmaz» mısraile sözü ağzımıza tıkayacaklardır.

Yalnız bu şebeke kartlarının merkez binasındaki fakülteler talebelerine 100 kuruşa, Teknik Üniversite talebelerine evvelâ 100 kuruşa, talebe kollarındaki münakaşalar üzerine 50 kuruşluk bir tenzilattan sonra 50 kuruşa satılması ve fazla alınan paranın talebelere iadesi, hattâ evet hattâ Güzel Sanatlar Akademisinde bu «mata'ı ticaretin» 5 kuruşa satılması hikâyesi, Ü. T. B. ve Teknik Üniversite talebe kolları için ahvali adiyeden olabilir. Fakat bizim aklımıza gayrı ihtiyari olarak şu sual geliyor:

— Şebeke satışları açık eksiltmeye mi kondu?

Pratik kurslar ve seminerler için devam aramanın bir manası varsa da nazari dersler tamamile fakültatif olmalıdır.

Madde 9. tebarüz ettirildiği gibi yüksek tahsili takip edebilmek için yabancı dillerden birine esaslı şekilde sahip olmak elbette ki lüzumludur. Fakat bu maddenin B fıkrasında ileri sürüldüğü şekilde lise olgunluk imtihanlarına yabancı dillerin de konulması ve bu imtihanları Üniversite kontrolu altında yapılmasını istemek bugünkü şartlar altında mümkün değildir.

Liselerde halen yabancı dil öğretimi maksada elverişli bir şekilde tatbik edilmediğinden Üniversite talebe namzetlerinin lisan bakımından çok zayıf bir durumda olmaları tabiidir. Bu şartlar dahilinde işi temelin-den düzeltmek ve liselerde lisan öğretimini gereği üzere olgunlaştırmak şarttır.

Yoksa bugünkü durumları ile Üniversiteye talebe yetiştiren liselerimizden mezun olanlardan iktidarlarının haricinde bir bilgi istemek Üniversite öğretimini yine muayyen bir zümreye karşı açık tutup halk kitlelerinin çocuklarına kapamak demek olacaktır. Zira, bugün lisan vaziyeti düzgün olan öğrenciler ancak bazı ecnebi lise ve kolejlerde okuyanlarla yabancı mürebbiyeler elinde büyüyenlerdir.

Bugün Üniversitede yabancı dil öğretimini gereği üzere tanzim etmek ve öğrencilerin hakikaten devam ettikleri takdirde bu önemli açığı kapayabilecekleri bir lisan öğretimini temin ettikten sonra onları öğrenmeye mecbur tutmak yerinde bir iş olur.

Öğrenci teşekkülleri hakkında muhtar Üniversitenin tamamen kayıtsız kalmasını ve hiç bir öğrenci teşekkülüne öğretim elemanlarının Üniversite namına faal bir rol oynayacak şekilde dahil bulunmamasını açıkca tayin eden bu madde senato kararları içinde muhtar Üniversite ruhuna en uygun olan maddelerden biridir. Fakat bu yerinde verilmiş olan karar

ta bu yolda fakülte dekanları, Ord. Pr. ler ve hattâ hattâ bakanlar da dahil olmak üzere yeni hâmi ve varisler tayin edilmekte, böylece muhtariyetin asıl manası çiğnenmektedir. Bu şartlar dahilinde senato kararının sonunda bahis mevzuu edilen C. G. E. (Confederation General des Etudiants) na böyle teşkilâtlandırılmış

Muhtariyetin ruhunu bozmamak için Üniversiteden kendi senatonun bu son madde hakkındaki kararlarını aynen tatbik etmesini isteriz.

Mademki eski şekillere harfiyyen riayet edilecek idi, şu halde muhtariyetin ve yeni senato kararlarının alınmasına ne lüzum vardı.

Vahdettin BARUT

Teknik Üniversite hakkında

(Baş tarafı 1 ci sayfada)

tin emrile), imtihansız olarak olgunluk ve bitirme derecelerine göre alınmış olması da önemli meseledir.

Esasında 2 Üniversiteyi de alâkadar eden bu usulün faydalı olmadığı kanaatindeyiz.

İndi de olsa imtihan gibi, bir ölçü varken böyle bir kararın çıkması imtihan esasına göre hazırlanan bu seneki mezun gençlerin bir çoğunu müşkül durumda bırakmaktan başka bir işe yaramamıştır.

Kaldı ki (işte meydan) usulünün kaldırılmasiyle lise hocalarının şarsi evsaf ve değişik takdir ölçüleri karşısında, talebelerı mağduriyete maruz bırakabılmek ihtimalleri de artmış oluyor.

Teknik Üniversitemizde aktüel dertlerin başında kitapsızlık meselesi gelir. Ezelî bir dert olan kitapsızlık, 1000 e yakın talebeye, hergün 8 saat mütemadiyen zabıt kâtipliği yaptırmaktadır.

Derslerin ağır ve yıptarıcı olmasına rağmen, tedrisat talimatnamesinin de, talebelerin durumunu düşünmekten çok kere uzak kaldığı görülmektedir. Hâlâ muvakkatlıktan, daimiliğe geçemiyerek her sömestr değiştirilen bu talimatnamenin bir an evvel tamamile rasyonel ve hakkanî bir esasa göre tesbiti en çok beklediğimiz şeydir.

Bu arada yeni talimatnameden; mezun olacak genç mühendislerin dinamik bir ruh ve madde yapısı ile vatanın kucağına atılabilmesi için, yıpratıcı ve hattâ bazan bir kaç seneye mal olan ağır muhtevasında müsamahakâr olması temennimizdir.

Teknik Üniversite 400 ü yatılı olmak üzere 1000 mevcutludur. Bu 400 yatılı talebenin yurt işlerindeki memnuniyetsizliği, her gün elle tutulur bir halde ken-

dini göstermektedir. Bir tedrisat müessesesi olan Üniversite ile bir iaşe müessesesi olan yurdun birbirinden ayrılmasını ve Üniversite Rektörünün pansiyon işlerine karışmamasını yatılı talebe, ısrarla istemektedir.

Bundan başka, senelik tahsisatları olan 1100 liralık Refah seviyesinde bulunmadıkları iddiasındadırlar.

Bu gençlerin en çok zoruna giden şey: 8 senelik mecburi hizmet gibi başka başka hiç bir yurt talebesine şâmil olmayan ağır bir teahhüd altına girdikleri halde bugün üvey evlât muamelesine maruz bulunmalarıdır.

Yarın, yurdun her yerine büyük bir (memleketi imar) aşkı ile koşacak olan bu gençlere yapılan muamele, kendi namı hesaplarına okuyamadıkları için bir (darda boğma), bir istismar karakteri taşımaktadır.

Maamafih yeni yıldan itibaren bazi değişikliklerin olması beklenmektedir.

Teknik Üniversitemizde, maalesef hiçte sözünü geçirebilir evsafta olmayan talebe kolları mevcuttur. Çok üzüntüye değer ki bu kolların otoriter ve aktif bir birlik halinde organizasyonuna engel olunmakta ve bir iki şahsın başarabileceği işten fazlasını görmeğe çalişması köstekleneraktedir.

Fakat herşeye rağmen önümüzdeki yil resmen bir Teknik Üniversite Talebe Cemiyeti kurulması kuvvetle muhtemeldir.

Hülâsa, yarinki bacalar memleketi modern Türkiye için kalbinde en coşkun yapıcı hisler taşıyan genç mühendislere talebelik çağlarında üniversite idarecilerinin bir ana şefkati göstermesi, zannedersek, millî ve insanî bir borçtur.

Teknik Üniversiteli

«Olmaz olmaz deme olmaz, olmaz» mısraile sözü ağzımıza tıkayacaklardır.

Yalnız bu şebeke kartlarının merkez binasındaki fakülteler talebelerine 100 kuruşa, Teknik Üniversite talebelerine evvelâ 100 kuruşa, talebe kollarındaki münakaşalar üzerine 50 kuruşluk bir tenzilattan sonra 50 kuruşa satılması ve fazla alınan paranın talebelere iadesi, hattâ evet hattâ Güzel Sanatlar Akademisinde bu «mata'ı ticaretin» 5 kuruşa satılması hikâyesi, Ü. T. B. ve Teknik Üniversite talebe kolları için ahvali adiyeden olabilir. Fakat bizim aklımıza gayrı ihtiyari olarak şu sual geliyor:

— Şebeke satışları açık eksiltmeye mi kondu?

Gençlik festivaline dâvet

(Baş tarafı 1 ci sayfada)

luşundan korkarak iştirak etmemişti.

Mamaafih, demokratik bir gençlik teşekkülü olmadığı için kendini kongreye girmeye lâyik görmemiş olması da tabii karşılanabilir ve kendisine bu bakımdan hak verilebilir.

Fakat, bu ret kararı, yukarda zikrettiğimiz gibi, başka sebeplerden ötürü alınmıştır.

Bugün ise memleketimizde bağımsız ve antifaşist mahiyette bir talebe birliği ve gençler derneği mevcuttur. Antifaşist Dünya Gençlik federasyonunun festivaline gidecek ve icab eden hazırlıkları yapacak Türk Gençlik delegasyonu ancak adı geçen organizasyonlardan çıkabilir.

Bu vaziyet karşısında, bugün hikmeti vücuduna akıl erdiremediğimiz eski Ü. T. B. ne düşen iş, daveti red edelim mi etmiyelim mi? diye nafile yere düşünüp durmak değil, —çünkü bu iş ona düşmez— kurulduklarını haber aldığımız yeni ve Bağımsız öğrenci birlikleri ve derneklerine düşer. Eski Ü. T. B. i kendisine gelen davetiyeyi yukarda bildirdiğimiz teşekküllere göndermelidir.

Hür Gençlik

duğunu hemen göstermektedir. Çek musikisinde dünyanın yeni tanımağa başladığı iki mühim sima da Josef Suk ile Vitezslav Novaktır.

Keza Leos Yanacek de kudretli bir sanatçıdır. Onun piyano için yarattığı «Ruyalar» ı cidden bir saheserdir. Martinu'nun «Çek dansları» adı ile piyano için yazdığı nefis parçası dünya musiki âleminde büyük aksiler yaratmaktadır.

Paleniçek büyük Avrupa turnesinde 18 inci yüz yılın Çek klâsik musikisi ile modern Çek musikisinin en karakteristik parçaların programlarına almış ve böylece dünkü ve bugünkü Çek musikisinin hususiyetlerini dünya müzik meraklılarına belirtmek istemiştir. Büyük sanatçının bu maksatla Belgradda, Pragda, Sofyada, memleketimizde, Kudüste ve son olarak Moskovada verdiği hakiki müzik ziyafetleri bilhassa bu bakımdan önemlidir.

Josef Paleniçekin yazmış olduğu 3 kısımdan ibaret olan piyano konsertosu bu genç kompozitörün neoklesisizmini göstermekte ve Bachtan, Smetana ve Dvorjaktan gelen o muazzam sanat aşkına devrin hususiyetlerini büyük bir hünerle katmak temayülünü belirtmektedir.

Modern linearizm ile Fransız empresionizminin mezci demek olan yeni Çek musikisi halen kendine has armoni ve temalarla gelişip ilerlemektedir.

G. S. AKADEMİSİ RESİM VE HEYKEL ŞUBESİNDEKİ ARKADAŞLARA

Yakında açacağımız Resim ve Heykel sergisine hazırlanmanızı rica ederiz.

I. Ü. ve Y. O. Ö. B.